

Inga vårdval för hemlösa

Idag kan du välja vårdcentral och doktor, tandläkare, sjukhus, skolor, daghem, äldreomsorg osv, men inom ett område har du inte den möjligheten. Det är inom socialtjänstens individ och familjeomsorg.

Och bristen på valmöjlighet är cementerad. Jag är ingen fan av vårdval, men i vissa lägen är det viktigt, jag ska förklara varför. Jag är engagerad i styrelsen för Ny Gemenskap, som är en ideell organisation som riktar sig till hemlösa och andra människor i socialt utsatta situationer. Verksamheten flyttade förra hösten från Kammakargatan till Västberga herrgård, där de bedriver en dagverksamhet. Nu söker sig en växande skara personer dit.

I Stockholm finns 14 stadsdelsförvaltningar, det finns också en specialenhet som särskilt vänder sig till Stockholms hemlösa, [Enheten för hemlösa](#) på Södermalm vars verksamhet är samordnad med en vårdcentral [\(Pelarbacken\) för hemlösa](#). I min egenskap av chef för enheten var jag en av de pådrivande krafterna till denna samordning, då erfarenheterna visade att många hemlösa hade behov av både medicinska och sociala insatser.

Personer som behöver stöd av socialtjänsten kan inte välja, de får vända sig till den stadsdelsförvaltning inom vars område de bor. Hemlösa har ju ingen bostad och adress, därför har Stockholms stad beslutat om riktlinjer, en så kallad två-årsregel. Den säger att

de personer som inte varit aktuella på en stadsdel de senaste två åren får vända sig till Enheten för hemlösa,

i annat fall ska de vända sig till den stadsdel där de senast hade kontakt.

På Ny Gemenskap finns på dagtid en hemlös kvinna som vandrar runt i Stockholm på nätterna, hon har ingenstans att ta vägen. På dagen tar hon sig till Herrgården i Västberga. Hon är i dåligt skick, inte minst hennes fötter och ben, som gör att hon ofta måste söka sjukhusvård. Personalen på Ny Gemenskap är mycket oroliga för henne och anser att kvinnan måste få en mer långsiktig lösning, men då uppstår problem. Kvinnan vill välja var hon ska få hjälp. Hon vill komma till Enheten för hemlösa, men uppfyller inte tvåårsregeln. Hon har över ett helt år kvar och under tiden vandrar hon eller åker buss på nätterna och hennes hälsa blir allt sämre. En stadsdel har erbjudit henne hjälp, men kvinnan vägrar.

I bakgrunden finns naturligtvis en psykisk problematik som skapar den här situationen och det är ju också därför det finns professionella socialarbetare som med sin kompetens ska möta dessa personer.

På Enheten finns socialarbetare som arbetar med särskild inriktning mot hemlösa kvinnor, vilket förmodligen bidragit till kvinnans inställning. Tiden går, snart är vintern här och kvinnans hälsa blir allt sämre. Socialtjänstens totala brist på att gemensamt försöka finna en lösning upprör personalen som följer kvinnans utsatthet. Det är alldeles för enkelt att skylla på att kvinnan själv försatt sig i sin situation. När det gäller andra verksamheter är det ofta självklart att man respekterar den enskildes vilja, men för samhällets mest utsatta gäller detta tydligen inte.

Claudette Skilving